

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 151147

Openbaar

Verzonden aan de raad op:

28 FEB 2022

Onderwerp:

Decembercirculaire 2021

Kennisnemen van:

De uitkomsten voor de gemeente Harlingen van de decembercirculaire 2021.

Beste raadsleden,

Hierbij informeren wij u over de uitkomsten van de decembercirculaire 2021 en de (financiële) effecten voor de gemeente Harlingen.

Inleiding

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

De groei van de algemene uitkering (het accres) is gekoppeld aan de groei van de uitgaven van het rijk; geeft het rijk meer uit dan ontvangen de gemeenten ook meer. Deze systematiek wordt ook wel "samen de trap op en samen de trap af" genoemd. De decembercirculaire is traditioneel geen bijstellingsmoment. De accresramingen in deze circulaire blijven zoals gebruikelijk dan ook vrijwel ongewijzigd en beïnvloeden onze financiële positie minimaal.

De circulaire bevat verder informatie over de verdeling van diverse aanvullende maatregelen ter compensatie van de financiële gevolgen van de coronacrisis voor medeoverheden.

Omwille van de leesbaarheid worden de belangrijkste mutaties toegelicht. Voor de niet-toegelichte wordt gemakshalve verwezen naar de decembercirculaire zelf (zie Bijlage 1).

Taakmutaties, Integratie- en Decentralisatie- uitkeringen, Corona compensaties

In de decembercirculaire 2021 zijn een aantal taakmutaties opgenomen, waarvan 4 onderdeel uitmaken van het compensatiepakket in verband met de coronacrisis.

1. Versterking dienstverlening gemeenten: parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag (POK)

De rijksoverheid geeft aan dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, er ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden. Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Het kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare

posities voor de periode tot en met 2027 € 150 miljoen per jaar beschikbaar te stellen via diverse geldstromen. Vanaf 2021 is de compensatie in het gemeentefonds € 109 miljoen. Dit bedrag bestaat uit de volgende onderdelen:

- Robuust rechtsbeschermingssysteem;
- Systeemleren;
- Versterking ondersteuning wijkteams;
- Impuls integraal werken.

2. Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteit cruciale jeugdzorg

In mei 2019 hebben de VNG en het Rijk hiervoor afspraken gemaakt over de inrichting van een subsidieregeling. Op de begroting van het ministerie van VWS is toen € 20 miljoen beschikbaar gesteld. Via de subsidieregeling kunnen aanbieders van cruciale jeugdhulp tijdelijke liquiditeitssteun ontvangen indien dit noodzakelijk is om continuïteit van zorg te garanderen. Er is afgesproken dat de middelen aan het eind van 2021 worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Momenteel is nog € 18,9 miljoen beschikbaar in de subsidieregeling continuïteit cruciale jeugdzorg. Het restant van € 1,1 wordt op een later moment toegevoegd.

3. Salarislasten zorgdomein

Het kabinet heeft aangegeven een bedrag van € 675 miljoen beschikbaar te stellen om de zorgsalarissen extra te verhogen. En stelt vanaf 2022 structureel € 94 miljoen beschikbaar aan gemeenten, opdat zij de financiële middelen hebben om de stijging van de zorgsalarissen in het sociaal domein mogelijk te kunnen maken. Een bedrag van € 80 miljoen landt in de algemene uitkering. een structurele toevoeging vanaf 2022 van € 80 miljoen, gesplitst in € 40 miljoen voor jeugdzorg en € 40 miljoen voor Wmo (zowel opvang en begeleiding als huishoudelijke hulp). In het voorjaar 2022 ontvangen gemeenten, bij de verwerking van de reguliere loon- en prijsbijstelling voor Beschermd Wonen, het resterende structurele bedrag van € 14 miljoen.

4. Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht

Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen in werking. De wet gaat gefaseerd in. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde taken en krijgen gemeenten er extra taken bij. Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb ontvangen gemeenten in 2021 een initiële bijdrage van € 10 miljoen.

5. Inburgering

Aan de Integratie-uitkering Inburgering wordt voor 2021 € 6,0 mln. toegevoegd voor de kosten die gemeenten maken voor informatievoorziening in voorbereiding op het nieuwe inburgeringsstelsel. In het bestuurlijk overleg tussen de het ministerie van SZW en de VNG zijn afspraken gemaakt over de incidentele vergoeding die gemeenten ontvangen voor kosten die zij maken voor de ICT-voorzieningen.

6. Mantelzorg

Voor het aanvragen van zorg en ondersteuning ervaren mantelzorgers problemen in de toegang ervan: er is grote onbekendheid bij hen over bestaande regelingen en zij ervaren administratieve rompslomp bij aanvragen. Vaak wordt door instanties die verantwoordelijk zijn voor een regeling (zoals de gemeente of de woningcorporatie) gevraagd om een bewijs van mantelzorg ("mantelzorgverklaring"). 80 gemeenten, waaronder Harlingen, ontvangen financiële ondersteuning om de toegang tot lokale regelingen voor mantelzorgers te vereenvoudigen en de regellast voor mantelzorgers bij de aanvraag van deze voorzieningen te verminderen.

7. Continuïteit zorg meerkosten Jeugd (covid) en meerkosten WMO

De VNG en het Rijk hebben afgesproken dat meerkosten binnen het sociaal domein (Jeugdwet en Wmo) als gevolg van de coronapandemie in 2021 door het Rijk worden gecompenseerd. De totale hoogte van de compensatie met betrekking tot de Jeugdwet en Wmo 2015 is in het bestuurlijk overleg tussen VWS en VNG gezamenlijk vastgesteld op totaal € 136,1 mln. Een deel hiervan gaat naar alle gemeenten via de algemene uitkering. De rest gaat naar de centrumgemeenten (in ons geval naar Sociaal Domein Fryslân (SDF)), via de uitkeringen Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang.

8. Lokaal cultuuraanbod (corona compensatie)

De gemeenten ontvangen € 41,6 mln. voor het in stand houden van de lokale en regionale cultuur in 2021. Dit komt bovenop de verstrekte € 50 mln. voor de instandhouding van de lokale en regionale cultuur voor de eerste helft van 2021.

9. Inkomstenderving 2020 (corona compensatie)

In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen is afgesproken dat gemeenten reële compensatie ontvangen voor de derving van inkomsten door covid. De compensatie betreft o.a. parkeerbelasting, marktgelden, toeristenbelasting. In aanvulling op het voorschot in 2020 ontvangen gemeenten nu aanvullende compensatie voor inkomstenderving voor zover dit niet voortkomt uit eigen beleid.

10. Gemeenteraadsverkiezingen (corona compensatie)

Het kabinet stelt € 30,38 mln. voor 2022 beschikbaar om gemeenten te compenseren voor de extra kosten die zij moeten maken bij het organiseren van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 voor onder meer het huren van locaties en het inhuren van stembureauleden voor het vervroegd stemmen op de maandag en dinsdag.

11. Participatie: Sociale Werkbedrijven (corona compensatie)

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, voor de periode van 1 maart tot 31 december 2020, € 140 mln. verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven. Het kabinet stelt voor hetzelfde doel aanvullend € 45 mln. beschikbaar voor de periode 1 januari 2021 tot 31 oktober 2021.

Overig

Herijking gemeentefonds

Met betrekking tot de invoering van een nieuw verdeelsysteem voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds is een bestuurlijke consultatie gestart. De planning is dat de ALV van de VNG in februari 2022 een standpunt zal innemen. Het nieuwe kabinet zal vervolgens een

definitief besluit moeten nemen over het nieuwe verdeelstelsel. Inwerkingtreding is voorzien per januari 2023. De publicatie van de uitkomsten voor de gemeenten is in de meicirculaire 2022.

Jeugdzorg

Gemeenten vonden dat het kabinet extra geld voor de jeugdzorg beschikbaar moest stellen. Jarenlang werden ze het daar niet over eens, waarna in 2021 een arbitragecommissie werd ingesteld. Die concludeerde dat het rijk ruim anderhalf miljard euro extra moet betalen aan gemeenten. Voor 2022 heeft het Rijk dat ook gedaan, met de belofte om het eventueel structureel maken van dit extra geld over te laten aan het nieuwe kabinet. Gemeenten mochten vooruitlopend hierop een stelpost opnemen (Harlingen heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt). In het regeerakkoord valt echter te lezen dat het Rijk (deels) op deze afspraak terugkomt. In plaats van structureel € 1,3 miljard stelt het Rijk vanaf 2025 € 0,5 miljard minder beschikbaar. Omdat Harlingen in de meerjarenraming vanaf 2023 nog geen rekening heeft gehouden met deze extra middelen, heeft dit voor ons geen directe financiële consequenties. Wel zal de druk om de huidige voorziene kosten jeugdzorg binnen de begroting te houden en zonder bijdrage van de reserve, groter worden nu er minder extra middelen beschikbaar worden gesteld. In de meicirculaire 2022 zullen de exacte bedragen bekend worden en zal, in aanloop naar de begroting 2023, ook duidelijk zijn wat de effecten zijn voor de Harlinger meerjarenraming.

Financiën

Samengevat in schema zijn de financiële gevolgen voor de gemeente Harlingen als volgt: zie bijlage 2

De uitkomsten van deze circulaire worden als volgt verwerkt:

- * Jaarschijf 2021: jaarrekening 2021
- * Jaarschijf 2022: 1e tussentijdse rapportage 2022
- * Jaarschijf 2023 e.v.: begroting 2023

Voor vrijwel alle mutaties zal bij de bovengenoemde P&C momenten aan de raad worden voorgesteld deze middelen apart te reserveren voor de doeleinden waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld (o.a. coronacompensatie). In de tabel is dit met een kleur aangegeven. Voor wat betreft de mutaties van jaarschijf 2021 zal dat bij de jaarrekening 2021 via "nog uit te voeren werken" gebeuren om zo besteding van de middelen in 2022 mogelijk te maken.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de decembercirculaire.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris,

de burgemeester,

S.C. van Gent

C.M. Sjerps

Bijlagen:

151148, bijlage 1, Decembercirculaire 2021 Gemeentefonds
151164, bijlage 2, dec circ in schema